

Pomoću ova dva skromna rekvizita glumac može dočarati paviljon, sudnicu, pećinu, presto, brdo, bunar, paravan, skrovište, itd. Ako se glumac popne na sto i pokrije glavu, znači da se sklonio od prgonitelja. Ako mu pomoćnik doda prutić, znači da je uzjahao konja, ako ga vrati pomoćniku, znači da ga je sjahao, ako se pomoćnik udalji s prutićem, znači da je odveo konja. Zastava s vodoravnim crnim linijama označava oluju, a vojnik koji vitla zastavom predstavlja čitavu armiju. Dve zastave s nacrtanim točkovima, koje nose dva pomagača, označavaju vožnju u kolima.

Čovek s veslom u ruci je čamdžija koji pomaže partnerki da uđe u čamac da bi se zatim veslom odgurnuo od obale i počeo veslanje po uzburkanim vodama a u trenutku kada pristaje na drugu obalu, velikim skokom označava kraj svog uzbuđljivog putovanja. Prisustvujemo gotovo savršenoj imaginaciji dočaranoj jezikom pokreta tela i mimikom lica. Njegove ruke, gest i ritam čitave akcije pričaju nam priču, dočaravaju jednu doživljenu stvarnost.

Kao pantomimičar evropskog pozorišta, i kineski glumac je u stanju da jednim gestom preskoči ogromna rastojanja, da jednim pokretom obrne vreme, da otvara nevidljiva vrata, ulazi preko nevidljivih stepenica, da u svetlu glumi mrak, da glumi susret s voljenom osobom, borbu s vetrom i oblakom i sl. U tome mu, dakako, pomažu njegov kostim i maska. U njima se krije staro nasleđeno blago simbola. Svaka boja je znak prenet iz bogate tradicije. Tako crvena znači hrabrost, vernost i valjanost; crna označava strast, plavo obojeno lice govori o brutalnosti i svireposti, bela označava varalicu i lažova.

Maska u kineskom pozorištu se pojavljuje, prema jednoj legendi, još u Tang epohi. U njoj se govori o nekom kralju koji je imao ženstveno lice, ali je bio hrabar vojskovođa. Da bi prikrio svoj fizički nedostatak, stavljao bi posebno udešenu masku ratnika oštih crta i čudesna izraza, kojom bi plašio svoje neprijatelje. Brzo se čulo u narodu o kralju s »veštačkim licem«, a priča je postala i deo repertoara Pekinške opere i igra se pod naslovom »Kralj Lan-lin ide u rat«.

U operi su dugo igrali isključivo muškarci, tek početkom našeg veka formirani su mešoviti ansamblji.

Tradicionalno kinesko pozorište je član velike porodice azijskih pozorišta s kojom ima niz rodbinskih krvnih veza. Širokim prostranstvom ovog kontinenta drevnih kultura uticali su se prožimali i prenosili na sve strane. Sličnosti su očigledne s klasičnim japanskim, *no* i *kabuki* pozorištem, indijanskim *katakali* i *balijskim* i *polinezijskim* narodnim teatrima. Zajednička im je simbolika pokreta, mimike, muzike i plesa, kostima i maski. U svima su prisutna perfekcija izvođenja i velike telesne sposobnosti glumca koji se formiraju dugogodišnjim teškim i upornim radom. U dramaturškom pogledu ima sigurno dosta sličnosti, ali i razlika. Svoje motive crpe iz legendi i motiva i gotovo uvek se komad završava srećno ili sa zadovoljenom pravdom.

Za evropskog gledaoca ostaju tajna mnogobrojnih simbola, kao nepročitane reči, ali je on ipak u stanju da odgonetne mnoge poruke i da uživa u raskošnoj lepoti ovog jedinstvenog pozorišta.

ISPRAVKA

U prošlom broju fotografije radova J. SKRELIJA uradio je B. LUCIĆ. Izvinjavamo se autoru i čitaocima

to jest

Književni list studenata filozofskog fakulteta

Stevana Musića bb, 21000 Novi Sad

Izlazi povremeno

List možete nabaviti u svim knjižarama u Novom Sadu i u uredništvu na filozofskom fakultetu

Čitajte i saradujte sa listom TO JEST

HODI SA MNOM U MITOLOGIJU

*Hodi sa mnom u mitologiju,
koja govori o meni te stoga je rizična.
Dvospolno sam biće, to jest lažljivo. Dakle iskreno.
Jedino o sebi dajem informaciju
koja svakog zanima, ona je, dakle, od opšteg značaja.
Ja sam plod samo-mučenja, to jest samo-ljubavi.*

*Hodi sa mnom u vremenoplov,
koji je deo stvaralačkog mehanizma.
Ja sam umetnički predmet, to jest kentaur.*

*Hodi sa mnom u mitologiju,
gde propada sav moj dosadašnji rad,
jer neću da budem umetnički predmet. Razbijam okove
i samostalno egzistiram u mitologiji.
Stvoritelj nema više nadannom nikakvu moć.
Nemam nikakve izgleda. Dakle, ja sam aktuelno.*

KO IMA SLUHA

*»Kad nekome u duši ne vlada sklad,
Ne može da bude sklada ni u carstvu njegovom« —
rekao je, ali nije prozborio ni reči o zagrobnom životu,
jer lako je prebaciti metu
ali teško je postojano stajati u središtu.*

*Ko udiše svež vazduh
sretan je i ne žudi za slavom.*

*Kao bezdana vreća umesto oka
na krovu što se puši
napušteni instrument koji sve zna,
udiše svež vazduh
u ledenoj tuči, kao izgnani pas,
jer ne želi da nastavi zlatnim srednjim putem.*

*Umesto njegove duše
krov što se puši,
prokisi instrument koji sve zna,
i kojeg može da čuje ko ima sluha.*

TOUR DE MERDE

*Točak ne dotiče tlo
zelena klešta.
Ostaje skliska senka
isparava zalazak sunca.*

INKARNIRANI LUTKARI

Život ni na šta ne obavezuje

*zbog nespretnosti nemara
kao početak avanture
prehladi se čovek što žuri po žarkom suncu
niz naizgled bezazlenih detalja
uobičajavaju se u jedan promašeni život
nameštaj prljava prozorska okna
mrgodni vlasnik kao dekor osuda
preleće iznad scene*

*mada nikakva tragedija ni nesreća
nije se desila*

ONAJ PROREZ NA TVOJOJ HALJINI

*Onaj prerez na tvojoj haljini
poput vedrog neba blistavi nož
među dlakama.
Dve šljive
na vlažnom čaršavu
među tvojim butinama.
Raspori već jednom plavokrile
zajapurene ptice!*

Neka se otvore vrata, prozori!

SOPSTVENIM GLASOM. MAKAZE.

*Orman, koji znači ubrzano vreme.
Magnetni glas Gospoda sa rastuće
vruće staklene ploče, o dragi.
Preplavljuje me meki, plavi tunel.*

Iskričavo ćebe u beskraju.

IKAROVA SENKA

*Vidi svoju senku
kako preleće nad srebrnim pašnjacima,
njegov crni kišni mantil se zaleprša i raste
sve više raste po uljem prelivenim brežuljcima i dahće
li dahće među njegovim krilima hladna trešnja,
guši se, gurnuvši sve oko sebe u noć,
sretan je i propada u nebo*

katalin ladik pesme